

พฤติกรรมสปีลลักษณะที่สร้างภาระในที่ประชุม

ผศ.จำเริญ แสงดวงแข

มีคนบอกว่า ผู้บริหารไม่ค่อยทำอะไรให้เป็นชิ้นเป็นอัน ดีแต่สั่งงานลูกน้อง วันๆ เห็นแต่ชิ้นงานกับนั่งประชุมจนตัวอ้วนกลม มีหน้าซำยังติดกาแฟอมแถมเพราะที่ประชุมเขามักเลี้ยงกาแฟ ยิ่งกว่านั้น สิ่งที่ถูกน้องแอบเจ็บใจก็คือ มักเอางานแปลกๆ ความคิดประหลาดๆ มาให้ทำโดยบอกว่าสิ่งแปลกประหลาดเหล่านั้นเป็นมติที่ประชุม ทำให้บุคคลทั่วไปในหน่วยงานสามารถสรุปได้ว่ามติที่ประชุมคือการช่วยกันคิดให้ผู้อื่นทำสิ่งที่แปลกประหลาด โดยไม่เห็นประโยชน์อะไรชัดเจน ปรากฏการณ์ในหน่วยงานก็มีทั้งส่วนที่สนับสนุนและคัดค้านความคิดดังว่านี้

ส่วนที่สนับสนุนก็คือ มติที่ประชุมนั้นจะแตกต่างไปจากการนั่งคิดนอนคิดเพียงลำพังของบุคคลเดียวอยู่เป็นอันมาก เพราะมติที่ประชุมเป็นผลมาจากการระดมพลังสมองของคนทั้งกลุ่ม การสรุปความคิดที่ผ่านการโต้แย้ง การเสริมแต่ง และการใช้เหตุผลเพื่อกำหนดให้หลอมรวมเป็นประเด็นที่ตกลงกันได้ ย่อมแตกต่างไปจากความคิดของใครคนใดคนหนึ่ง จึงทำให้มติที่ประชุมกลายเป็นสิ่งแปลกประหลาดแตกต่างจากความเคยชินของคนทำงานในระบบเดิมๆ และใช้กรอบความคิดเดิมๆ

ส่วนที่คัดค้านความคิดดังกล่าวก็คือ ความเห็นว่าการทำงานตามมติจากที่ประชุมไม่เป็นประโยชน์อะไรนั้นน่าจะผิด โดยเฉพาะมติจากที่ประชุมของหัวหน้าฝ่ายต่างๆ ในหน่วยงาน เนื่องจากการทำงานตามความคิดเดิมอาจดีมากกว่าสำหรับผู้ปฏิบัติในฝ่ายนั้น แต่ฝ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องอาจรู้สึกอึดอัดขัดขวางเป็นอันมาก ดังนั้น มติจากที่ประชุมจึงเป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินงานโดยรวมขององค์กร แม้ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยย่อยอาจคับข้องใจเพราะสบายน้อยลง

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ

ย่อหน้าที่แล้วใช้คำว่าอาจมากไปบ้าง เพราะบางกรณีปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นเช่นนั้น ท่านผู้อ่านที่เป็นคนไทยภาคใต้กรุณายำดำหนิว่าใช้ภาษาไม่สุภาพ

ถือได้ว่าการประชุมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กร เพราะการประชุมเป็นการระดมพลังสมองของกลุ่มคน การที่คนเรายู่ร่วมกันทำงานร่วมกันแล้วช่วยกันคิดย่อมดีกว่าให้คนคนเดียวคิดเพื่อสั่งการหรือต่างคนต่างคิด สมดังสุภาษิตของช่างตัดผมที่ว่า “หลายหัวดีกว่าหัวเดียว”

เมื่อประยุกต์สุภาษิตของช่างตัดผมมาเป็นเรื่องของการคิดก็ตีความได้ว่า การคิดอยู่คนเดียวหรือหัวเดียวไม่นับว่าเป็นการประชุม ต้องมีหลายหัวจึงจะนับว่าเป็นการประชุม เพราะหลายหัวมารวมกันคิดแล้วจะทำให้เกิดความคิดที่ดีกว่าได้

เกี่ยวกับเรื่องระดมความคิดในการประชุมนี้ มีนิทานเล่าสืบต่อกันมาว่า เมื่ออเมริกาเริ่มตระหนักถึงพลังของเงินในปัจจุบันที่มีประชากรมากเป็นอันดับหนึ่งในโลกมีทรัพยากรธรรมชาติมากมาย และเริ่มทวีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น มหาอำนาจอย่างอเมริกาก็ต้องการให้จีนหวาดหวั่นใน “ความยิ่งใหญ่” ของตน

คณะรัฐมนตรีอเมริกันที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายต่างประเทศได้ประชุมร่วมกันเพื่อหาวิธีการทางจิตวิทยาข่มให้จีนรับรู้ถึงความยิ่งใหญ่ โดยระดมความคิดจากทุกฝ่าย รัฐมนตรีพาณิชย์เสนอให้ซื้อสินค้าจากจีนเพื่อแสดงถึงอำนาจการซื้อ รัฐมนตรีว่าการกลาโหมเสริมว่าสินค้านั้นต้องแสดงถึงความยิ่งใหญ่และแข็งแกร่งของอเมริกัน รัฐมนตรีต่างประเทศสนับสนุนว่าความยิ่งใหญ่ภายนอกนั้นคนจีนเห็นแล้วว่าคนอเมริกันใหญ่กว่าสินค้าที่สั่งซื้อต้องแสดงถึงความยิ่งใหญ่ของอเมริกันทั้งภายในและภายนอก

หลังจากการอภิปรายได้ดำเนินไปอย่างกว้างขวาง การระดมความคิดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในที่สุดที่ประชุมก็มีมติให้สั่งซื้อสินค้าจากจีนเป็นของขวัญอเนกามัยจำนวน 1 ตัน เป็นของขวัญอเนกามัยขนาดใหญ่พิเศษเส้นรอบวง 7 นิ้ว ความยาว 1 ฟุต

ที่ประชุมกระหึ่มในความคิดนี้เป็นอันมาก เพราะถ้าจีนทราบว่ อเมริกันใช้ของขวัญอเนกามัยขนาดใหญ่ถึงเส้นรอบวง 7 นิ้ว ความยาว 1 ฟุต ก็ต้องหวาดหวั่นพรั่นพรึงต่อความยิ่งใหญ่ของอเมริกา

จริงดังคาด เมื่อออร์เดอร์รายการนี้ส่งไปถึงประเทศจีน จีนก็ต้องประชุมเครียด เพราะรู้ว่าการสั่งซื้อสินค้าครั้งนี้ดำเนินการมาเพื่อข่มขู่ จีนต้องส่งสินค้านี้ไปยังอเมริกาให้ได้ โดยต้องให้อเมริกาทราบว่า จีนไม่กลัว

เมื่อการประชุมเสร็จสิ้นลง มีมติเป็นเอกฉันท์ คณะรัฐมนตรีจีนก็เบาใจ สั่งการให้ดำเนินการผลิตและจัดส่งสินค้าไปยังอเมริกาให้ทันตามกำหนด

สินค้าที่ส่งไปเป็นถุงยางอนามัยขนาดเส้นรอบวง 7 นิ้ว ความยาว 1 ฟุต จำนวน 1 ตัน ตามใบสั่งทุกประการ ที่ถุงยางประทับตัวอักษรเด่นชัด สวยงามว่า Best Quality Condom Made in China Small Size

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การประชุมย่อมก่อให้เกิดความคิดที่ดี

แต่ความคิดที่ดีก็ต้องมาจากกระบวนการประชุมที่ดีกระบวนการประชุมที่ดีต้องมาจากสมาชิกที่ดีสมาชิกที่ดีก็คือสมาชิกซึ่งช่วยที่ประชุมคิดและแสดงความคิดเห็นด้วยความรู้ประกอบกับความจริงใจ ถ้าสมาชิกทุกคนเป็นเช่นนี้ ไม่ว่าจะมีการกีดกันหน้าตาเสียเพียงใดที่ประชุมก็สามารถหาหนทางที่จะรับมือได้ สิ่งที่ทำให้เกิดปัญหาซ้อนกับปัญหาซึ่งที่ประชุมกำลังพิจารณาอยู่ก็คือสมาชิกมีพฤติกรรมบางลักษณะที่สร้างภาระให้ที่ประชุม

พฤติกรรมที่สร้างภาระให้ที่ประชุมเท่าที่พบเห็นมาไม่ว่าที่ไหนๆ ก็มีอยู่สืบลักษณะด้วยกัน พฤติกรรมสืบลักษณะที่สร้างภาระในการประชุมนั้นก็คือ ไร้ถ้อยคำ นำนอกเรื่อง เคืองคนด้าน ด้านให้ล้ม ผสมโรง โกงเวลา มานั่งหลับ ไม่รับทราบ ทำหยาบคาย และ ลับกายก่อนเลิก

ขอวิชันาพฤติกรรมดังกล่าวไปตามลำดับดังนี้

1. ไร้ถ้อยคำ ผู้เข้าประชุมประเภทนี้จะไม่ออกความเห็นใดๆ ในที่ประชุม บางเรื่องก็ไม่มีความคิดเห็น แต่เรื่องที่มีความคิดเห็นก็จะไม่แสดงออกในที่ประชุม หรือถ้าถามก็จะพูดสั้นๆ อ้อมอ้อม ไม่ชัดเจน แต่เมื่อออกนอกที่ประชุมแล้ว บุคคลประเภทนี้จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างละเอียดรอบคอบ ฉาดฉาน เพราะฉะนั้น การไร้ถ้อยคำไม่ใช่การไร้ความคิด

บางครั้ง ความคิดเห็นจากผู้ร่วมประชุมประเภทนี้ก็มีอยู่ ถ้าประธานรู้จักยกย่องและกล่าวเป็นเชิงนำให้แสดงความคิดเห็น เพราะบางครั้ง การไร้ถ้อยคำเป็นลักษณะสงวนท่าทีของคนบ้ายอ

2. นำนอกเรื่อง ผู้เข้าประชุมประเภทนี้มักแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมทุกวาระ แสดงถ้อยคำอภิปรายได้อย่างกว้างขวางไร้ขีดจำกัด คำว่าไร้ขีดจำกัดในที่นี้รวมไปถึงการไร้ขีดจำกัดประเด็นอภิปรายด้วย เช่นว่า ที่ประชุมอภิปรายเรื่องสร้างสะพาน ท่านจะร่วมอภิปรายเรื่องสะพานและสาธยายต่อไปถึงการอนุรักษ์พันธุ์ปลาในคลอง คนอื่นเขาพูดกันเรื่องข้ามคลอง พี่แกล่ลงดิ่งลงคลองไปเสียเฉยๆ อย่างนี้ก็มี

ถ้าประธานที่ประชุมจับความคิดที่เข้าประเด็นมาใช้เป็นประโยชน์ ผู้เข้าประชุมประเภทนำนอกเรื่องก็มีคุณค่าต่อที่ประชุม ถ้าประธานอาวุโสมากกว่า สามารถกล่าวตักเตือนให้ยุติอภิปราย

นอกเรื่องได้ก็จะเป็นการดี แต่ถ้าผู้นำนอกเรื่องเป็นคนที่ประธานเกรงใจและแสดงความคิดเห็นกว้างขวางไว้ชีวิตจำกัดซ้ำยังไร้ผู้ขัดขวาง ก็ขอให้ถือเสียว่าเป็นกรรมของที่ประชุม

3. เคื่องคนค้าน ผู้เข้าประชุมประเภทนี้มักเป็นคนที่สมาชิกในที่ประชุมเกรงใจ คือเป็นคนที่มีบารมีหรือตะบะพอที่จะพาดวงพาดงาเอาได้เมื่อไม่สบอารมณ์ คำว่าพาดวงพาดงาในที่นี้เป็นสำนวนไม่ได้หมายความว่าปด้าง คือไม่ได้หมายถึงฟ้อพลายแม่แปรกหรือซ้างสึดอแต่อย่างใด ยังเป็นสมาชิกการประชุมที่เป็นคนนี่เองแต่ลักษณะอาจคล้ายซ้างหรือคล้ายขุนซ้างแล้วแต่กรณีทีจริงท่านเหล่านั้นจะว่าค้านไม่ได้โดยสิ้นเชิงก็ไม่ใช่ เพียงแต่การค้านนั้นต้องมีศิลปะในการโต้แย้ง คือต้องเป็นการโต้แย้งด้วยความนับถือ ไม่เป็นการค้านแบบยั่วโทสะ เพราะถ้ายค้านลักษณะนั้นก็คาดหมายได้ว่าจะต้องเถียงกันไม่มีวันยุติ มีผู้ใหญ่ที่เคารพอยู่หนึ่งท่าน คำพูดสุดท้ายในการโต้แย้งต้องเป็นของท่านอยู่เสมอ เพราะถ้ายใครพูดต่อจากนั้นอีก ท่านก็จะไม่ยอมยุติการโต้แย้งลงง่าย ๆ

4. ด้านให้ล้ม ผู้เข้าประชุมประเภทนี้มักอยู่ในฝ่ายตรงข้ามกับผู้บริหาร ไม่ว่าใครเสนอโครงการอะไรขึ้นมา ฟ้อเจ้าประชุมเป็นต้องหาจุดบกพร่องขึ้นมาล้มโครงการเสียให้จงได้ เหตุผลที่เป็นคาถาประจำของท่านเหล่านั้นมีอยู่ 2-3 บท คือ “เวลาน้อยเกินไป” “น่าจะไม่ได้ได้รับความร่วมมือ” “เงินมีไม่พอ” ซึ่งเหตุผลเหล่านี้ เด็กประถมศึกษาช่วงชั้นที่สองก็พูดเป็น

การแก้ไขทำทีของฝ่ายค้านในองค์กรให้กลับคืนดินนั้นถือได้ว่าเป็นเรื่องยากพอๆ กับการพยายามเกลี้ยกล่อมให้ส่กลับคืนเข้าไปในหลอด “ถ้าให้ผู้ว่าด้านให้ล้ม” เป็นฝ่ายเริ่มอภิปรายโครงการใหม่ โครงการไม่น่าจะเกิดขึ้นได้อย่างสะดวก ประธานควรพยายามให้คนอื่นที่มองโลกน้ออย่างมีหวังได้อภิปรายก่อน คนที่มีความหวังกับงาน มีความหวังกับอนาคต มีความหวังกับองค์กร จะอภิปรายให้เห็นคุณค่าของโครงการ ชี้จุดเด่นจุดด้อย ทางไปสู่ความสำเร็จและการขจัดอุปสรรคที่จะทำให้งานล้มเหลว ซึ่งโดยปกติบุคคลประเภทนี้จะมีเหตุผลชัดเจนกว่าคนค้าน ฟอที่จะทำที่ที่ประชุมลงมติรับโครงการใหม่ได้

5. ผสมโรง ถ้ายท่านรู้สึกหวาดหวั่นกับผู้เข้าร่วมประชุมประเภทเคื่องคนค้านหรือด้านให้ล้ม ก็อาจนึกขึ้นชมอยู่ในใจว่าผู้เข้าประชุมประเภทผสมโรงนี้เป็นผู้ร่วมประชุมที่ทำให้ท่านสบายใจ เพราะไม่ขัดแย้งกับใคร มีข้อเสนออะไรของใครขึ้นมาทีสนับสนุนได้ทุกเรื่อง แต่ถ้าพิเคราะห์แล้ว คงเห็นได้ว่าถ้ายที่ประชุมต้องการหนทางใหม่หรือแนวคิดใหม่จากสมาชิกประเภทผสมโรงแล้ว น่าจะหวังยากหรือสิ้นหวัง ที่น่าหนักใจกว่านั้นก็คือ ในกรณีที่เกิดความขัดแย้งซึ่งทางเลือกทั้งสองทางมีจุดเด่นจุดด้อยต่างแง่มุมกันชาวผสมโรงมักเอาแนวคิดทั้งสองด้านมาประนีประนอมเข้าด้วยกันแบบจับแพะชนแกะ ซึ่งแนวทางนั้นอาจไม่ขัดใจใคร แต่ไม่บรรลุเป้าหมายใดๆ เลย ที่น่าเศร้าก็คือ ที่ประชุมได้ยอมรับความคิดลักษณะนี้เป็นมติไปแล้วหลายครั้ง

ถ้าฝ่ายหนึ่งกำลังเสนอให้เดินไปข้างหน้า ฝ่ายหนึ่งแย้งว่าให้หยุดคิดอยู่กับที่ก่อน จำเป็นด้วยหรือที่ต้องพบกันครึ่งทาง โดยลงมติตามคำประนีประนอมของคนที่ยกกว่าให้เดินไปในลักษณะเอียงข้าง

6. โกงเวลา ผู้เข้าประชุมประเภทนี้จะเข้าประชุมพร้อมสมาชิกอื่น และเลิกประชุมเมื่อประธานปิดประชุม เป็นการประชุมเต็มเวลา แต่ระหว่างประชุมจะมีกิจจำเป็นอย่างอื่นมาแทรกเป็นระยะ เช่น ต้องลุกไปเข้าห้องน้ำ ประชุมหนึ่งชั่วโมง ลุกไปเข้าห้องน้ำครึ่งชั่วโมง แล้วกลับมาประชุมใหม่ บางท่านใช้เวลาเชิ้งงานในที่ประชุม บางท่านก็ใช้เวลาพูดโทรศัพท์ มีหน้าซ้ำยังโหลดริงโทนเรียกเข้าเป็นเพลงป๊อบยอดฮิตของวัยรุ่น ทั้งที่หน้าตาตนเองเหมือนศรีศรี ศรีประจวบ เรียกได้ว่าริงโทนไม่รับกับใบหน้า

เชื่อไหมว่า พฤติกรรมที่แก้ไขยากที่สุดในบรรดาพฤติกรรมสืบลักษณะที่สร้างภาระในการประชุมก็คือพฤติกรรมโง่เวลานี้เอง ไม่เชื่อลองสังเกตดู ประธานที่ประชุมบางท่านก็เอาอกกับเขาด้วย

7. มานั่งหลับ ผู้เข้าประชุมประเภทนี้จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล รู้จักรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น สามารถเสนอแนวคิดที่ดีให้กับการประชุมได้ (ในเวลาที่ยังตื่นอยู่) แต่ปัญหาก็เกิดขึ้นเมื่อนั่งประชุมได้สักครู่หนึ่ง ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติก็จะหลับ สันนิษฐานได้ว่าตำนานที่มาของการเลี้ยงกาแฟในการประชุมก็เนื่องจากมีสมาชิกประเภทนี้อยู่ไม่น้อย นับว่าเป็นส่วนดีบางประการของท่านที่มานั่งหลับ แต่ข้อเสียมันมากกว่า เพราะเป็นการไม่ให้เกียรติที่ประชุม ยิ่งท่านใดมานั่งหลับแล้วกรนก็นับว่าเสียมากกว่าปกติ ส่วนท่านที่เสียถึงขั้นซุเปอร์เลดีฟก็คือปล่อยให้เสียงกรนดังกว่าเสียงประธานและเสียงผู้อภิปราย โดยเฉพาะในการประชุมช่วงบ่ายจะพบสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมประเภทนี้อยู่เสมอ

ผู้เขียนมีแนวทางแก้ไขผู้มานั่งหลับแล้วกรนดังๆ ในที่ประชุมอยู่วิธีหนึ่ง มีความเชื่อส่วนตัวว่าน่าจะได้ผลชะงัด สำหรับห้องประชุมที่มีไมโครโฟน ถ้าผู้นั่งใกล้สมาชิกที่กำลังกรนช่วยอนุเคราะห์เปิดไมโครโฟนข้างหน้าเพื่อช่วยถ่ายทอดเสียงกรนให้ได้ยินทั่วถึงกัน เชื่อว่าผู้มานั่งหลับคงระวังรักษาตัวมิให้กรนอีกในการประชุมครั้งต่อไป แต่ขอออกตัวไว้ในที่นี้ว่า ผู้เขียนไม่มีความกล้าหาญพอที่จะปฏิบัติการตามแนวคิดดังว่านี้

8. ไม่รับทราบ ผู้เข้าประชุมประเภทนี้มักไม่ยอมรับมติที่ประชุมที่ผ่านมา โดยอ้างว่าที่ประชุมไม่เคยมีมติเรื่องนี้มาก่อนบ้างที่ประชุมยังไม่รับรองมติเรื่องนี้บ้างพอเอามติที่ประชุมมาอ่านให้ฟังก็บอกว่าวันนั้นไม่ได้เข้าประชุมบ้าง บางครั้งบอกหน้าตาเฉยว่าเรื่องนี้ไม่เคยนำเข้าสู่ที่ประชุมมาก่อน ทั้งที่เมื่อเรื่องดังกล่าวเข้าสู่ที่ประชุม ตนเองก็คัดค้านออกเป็นเอ็นแต่ไม่มีใครเห็นตามด้วย เมื่อถูกท้วงติงเข้าก็อ้างว่ายังไม่รับทราบอยู่ท่าเดียว เรียกได้ว่ายึดเอาอาการอัลไซเมอร์เป็นสรณะ

วิธีแก้ไขสำหรับผู้ไม่รับทราบก็คือ ต้องให้เลขานุการที่ประชุมนำเอาเอกสารมาอ้างอิงชี้ข้อเท็จจริงกันให้ประจักษ์ ถ้ามีเรื่องเกี่ยวพันหลายเรื่องก็ต้องยอมเหนื่อยกายเพราะหนักแฟ้ม ยอมเหนื่อยใจเพราะค้นหา ถึงเหนื่อยก็ต้องทน จะทำอย่างไรได้เมื่อเราต้องรับกรรมเพราะมีสมาชิกการประชุมที่เป็นอัลไซเมอร์

9. ทำหายบาย ดังได้ทราบทั่วกันแล้วว่า ที่ประชุมเป็นสถานที่ซึ่งมีเกียรติ จึงไม่ควรทำสิ่งหยาบคายด้วยกายวาจา การทำหยาบคายทางกายที่ควรเว้นก็คือ อาการล้วง และ แกะ เกา เขย่า เตะ ทูป เพราะถ้าผู้อภิปรายยื่นล้วงกระเป๋าเวลาอภิปรายเกี่ยวกับตัวเลข สมาชิกร่วมประชุมท่านอื่นอาจเข้าใจว่ากำลังแอบใช้นิ้วนับจำนวนอยู่ในกระเป๋า หรือขณะสมาชิกท่านหนึ่งอภิปรายอยู่ผู้ฟังบ้างก็นั่งแคะหู นั่งแคะแผล เกาพุง หรือเขย่าขา ที่ประชุมคงดูไม่น่าศรัทธาเลื่อมใสเท่าที่ควร ส่วนการเคาะหรือตูปโต๊ะนั้นยิ่งไม่สมควร เมื่ออาการเช่นนี้ถือว่าต้องห้ามแล้ว การใช้กิริยาจางจ้วงผู้อื่นเช่นนี้หน้าตาเขี้ยวก็ต้องงดเว้นโดยเด็ดขาด

การใช้วาจาก็มีข้อห้ามเช่นเดียวกัน ผู้เข้าประชุมควรเว้นคำด่า คำหยาบ คำสแลง ตลอดจนตัวอย่างประกอบคำอภิปรายที่สุภาพชนถือสา มีนิทานเล่าว่า สมาชิกในการประชุมท่านหนึ่งนิยมยกเรื่องสัปดนมาเป็นอย่างในการอภิปรายได้แทบทุกวาระ สุภาพสตรีอาวุโสในที่ประชุมจึงแอบตกลงกันว่า ถ้านายคนนั้นเริ่มอภิปรายสัปดนอีก จะชวนกันเดินออกจากที่ประชุมเป็นการประท้วง

หลังจากการประชุมเกี่ยวกับเรื่องปัญหาชายแดนภาคใต้ผ่านไปได้สักครู่หนึ่ง สมาชิกชายดังกล่าวข้างต้นก็ยกมือขออภิปราย เมื่อประธานอนุญาตแล้ว ท่านเริ่มอภิปรายตามประเด็นได้สักครู่หนึ่งก็ยกตัวอย่างว่า เมื่อนักท่องเที่ยวไม่เข้ามา การค้าก็ซบเซา แม้กระทั่งหญิงบริการที่เป็นคนต่างถิ่นก็ไม่อยากอยู่ชายแดน ทำให้สถานที่นั้นเหงาซบเซา จึงต้องรับหญิงบริการที่เป็นคนท้องถิ่นจำนวนมาก

เมื่อท่านอภิปรายมาถึงตอนนี้ สมาชิกสตรีอาวุโสที่แอบตกลงกันไว้ก็ลุกขึ้นยืนพร้อมกันแล้วเริ่มเดินออกจากที่ประชุม

สมาชิกดังกล่าวรีบอภิปรายต่อว่า ท่านสมาชิกที่เคารพครับ ผมเสียใจที่ต้องแจ้งให้ทราบว่าสถานบันเทิงรับเฉพาะหญิงบริการอายุเยาว์เท่านั้นครับ

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า วุฒิสมาชิกไม่ควรชกต่อยกันในสภาอันทรงเกียรติ

10. ลับกายก่อนเลิก ข้อนี้ไม่ได้เจาะจงถึงผู้แทนราษฎรที่แอบลับกายหายตัวจนต้องเกิดการเสียบัตรแทนหรือต้องนับองค์ประชุมในสภา การประชุมทั่วๆ ไปนี้เองจะพบได้เสมอว่าสมาชิกบางท่านหลบออกจากที่ประชุมก่อนประธานกล่าวปิด ทำให้ไม่ทราบถึงมติของเรื่องที่กำลังประชุมอยู่ขณะนั้น บางทีก็ไวยวายภายหลังว่ามติเกี่ยวกับเรื่องที่เข้ามาในวาระอื่นๆ ทำให้ท่านเสีย

ประโยชน์ ทั้งๆ ที่ท่านเองเป็นผู้จัดการประชุม เหตุผลยอดฮิตในการหลบประชุมช่วงบ่ายคือไปรับลูก เหตุผลยอดนิยมในการหลบประชุมช่วงเช้าคือไปงานเผาศพญาติ

สมาชิกท่านหนึ่งจะลี้ภัยก่อนเลิกเป็นประจำ ในระยะเวลาที่มีการประชุมช่วงเช้าบ่อยครั้ง ก่อนหลบออกจากที่ประชุม ท่านจะกระซิบบอกคนนั่งข้างๆ ว่า ผมไปก่อนนะครับ วันนี้ต้องเผาศพ ญาติ วันหนึ่งเมื่อท่านกระซิบบอกคนข้างๆ ก่อนจะหลบออกไป คนนั่งข้างๆ ก็แอบกระซิบถามท่านว่า ญาติคุณยังถึงแก่กรรมไม่หมดหรือคะ

เป็นที่คาดคะเนได้ว่า ผู้ที่ชอบพฤติกรรมทั้งลี้ภัยประการนี้คงมีน้อย ถือเป็นการสรุปได้ โดยไม่ต้องให้ส่ง SMS เข้าไปแจ้งในรายการทีวี แต่น่าประหลาดใจตรงที่ว่า พฤติกรรมดังกล่าว ปรากฏให้พบเห็นอยู่เสมอ เป็นอาการนอกเหนือการควบคุมที่แสดงออกจากบุคคลหลายฝ่ายตั้งแต่ผู้เข้าร่วมประชุม สมาชิกการประชุม ยันประธานที่ประชุม เป็นพฤติกรรมที่ปรากฏในที่ประชุมทุกระดับ ทั้งในการประชุมย่อย ประชุมใหญ่ ตลอดไปถึงการประชุมอันทรงเกียรติที่เผยแพร่ผ่านสื่อสู่สาธารณชน

ที่ประชุมเป็นที่ซึ่งมีเกียรติ เป็นที่รับภาระในการดำเนินงานขององค์กรทุกด้าน ทั้งด้านการวางนโยบาย วางแผน กำหนดแนวปฏิบัติ และหาหนทางแก้ไขปัญหา สมาชิกในการประชุมที่มีพฤติกรรม ไร้ถ้อยคำ นำนอกเรื่อง เคืองคนคั่น ต้านให้ล้ม ผสมโรง โกงเวลา มานั่งหลับ ไม่รับทราบ ทำหยาบคาย และ ลี้ภัยก่อนเลิก จะเป็นผู้เพิ่มภาระของที่ประชุม ให้ทวีขึ้นจากภาระที่เป็นกิจโดยตรง

แต่ในช่วงการประชุมอันยาวนาน ต้องระวังทั้งความคิดและอารมณ์ตลอดเวลา นั้น ใครเลยจะรับรองได้ว่า ตนเองเป็นผู้สามารถควบคุมพฤติกรรมอันไม่พึงปรารถนาทั้งลี้ภัยประการนี้ได้โดยสิ้นเชิง

การริษยาผู้อื่นนั้น มิใช่ตนเองจะได้รับประโยชน์อะไร,
แต่เป็นการทำลายประโยชน์ส่วนรวมอย่างยิ่ง
และตนเองก็ถูกเผาอยู่ด้วยไฟริษยา ฯ

พุทธทาส อินทปัญโญ